

Malaise

Uit het G7 overleg in Bangkok is weinig nieuws voortgekomen op het gebied van rente- en valutabeleid. Wel werd een verwijzing gemaakt naar de toenemende Japanse handelsoverschotten. De meeste aandacht ging uit naar de ontwikkelingen in de Sovjetunie. De G7 heeft toegezegd zich meer met de problemen te zullen bezighouden, maar vragen eerst nog om een goed inzicht in de economie en de ontwikkelingsplannen. Concreet financiële hulp werd niet toegezegd.

In eigen land wordt hier en daar daarentegen hard gepoogd de kredietverlening te versnellen om zodoende de economie een impuls te geven. Dit gebeurt door middel van een ruimer monetair beleid en versoepeling van de regelgeving. De extra armslag die banken hierdoor krijgen blijkt echter vooralsnog niet door te werken in de kredietverlening. De VS is hiervan een voorbeeld. Het tarief voor de Fed-funds ligt momenteel op een dieptepunt voor tien jaar, maar nog steeds blijft de kredietverlening stagneren. In augustus is het uitstaande consumptief krediet verminderd met \$ 1,29 miljard tot \$ 731 miljard. Voorlopig blijft de economische groei tegenvallen. De groothandelsverkopen daalden in augustus met 3,3%, terwijl de afzet van duurzame consumptiegoederen zelfs met 4,4% afnam. Ook de industriële orders daalden met 1,9%. Daartegenover stonden ook positieve cijfers. De verkoop van nieuwe huizen kon in augustus de stijgende lijn hervatten (+6,7%), en de index van inkoopmanagers, in het algemeen gezien als voorlopende indicator, toonde over september een niveau van 55, ruim boven de vijftig die als ondergrens gezien wordt voor groei. Dat zou er dus op duiden dat het langverwachte herstel er aan zit te komen. Ook in Japan wordt het monetair beleid voorzichtig verruimd. De verplichte kasreserve voor banken werd recentelijk door de Bank of Japan terug gebracht tot 40%. Ook hier is de achtergrond de aarzelande economische ontwikkeling. Zonder stimulerende maatregelen zou het vierde kwartaal dit jaar wel eens op een negatieve groei kunnen uitko-

men. Overigens zijn de verdere berichten over de economische ontwikkeling soms wat moeillijk te rijmen. Zo daalde de industriële productie in augustus met 2,1%, maar stegen de detailhandelsverkopen in die maand krachtig. In ieder geval ligt de oorzaak van de aarzeling niet in de exportsector. Het overschot op de Japanse handelsbalans vertoont een aanhoudend krachtige stijging.

Duitse industrie stap terug

Ook de Duitse economie begint steeds duidelijker af te koelen. De industriële productie in de westelijke staten lag in augustus nog wel 1,9% hoger dan in dezelfde maand van vorig jaar, maar ten opzichte van juli was sprake van een daling met 1,2% waar een stijging verwacht was. In het westelijk deel daalden de groothandelsverkopen in augustus met 3% op jaarbasis, terwijl ook de nieuwe orders voor de verwerkende industrie in die maand met 2,9% daalden. In lijn met de afzwakkende groei was de importdaling van 17% in augustus. Omdat de export met 'slechts' 12% afnam resteerde een overschot op de handelsbalans van DM 3,1 miljard, het grootste overschot in een maand tot nu toe dit jaar. De neergaande lijn in de handelsbalans lijkt het dieptepunt te zijn gepasseerd, ook al ligt het niveau van de overschotten scherp onder dat van een jaar geleden toen in augustus nog een overschot van DM 7,4 miljard werd geregistreerd.

Tegenover deze aarzelande ontwikkeling in genoemde landen staan ook lichtpuntjes in landen waar de grootste groeivertraging achter de rug lijkt. Zo werd voor Frankrijk weer een groei in het tweede kwartaal opgetekend van 0,8%, waar het eerste kwartaal nog van een stabilisatie sprake was. En ook in het Verenigd Koninkrijk schijnt nu en dan licht aan de horizon. De detailhandelsverkopen daalden in augustus weliswaar met 1,2% of 0,1% op jaarbasis, deze daling lag duidelijk onder die van voorgaande maanden. Voor de Nederlandse economie is de vertraging in Duitsland uiteraard van groot belang. Het consumentenvertrouwen in eigen land is op het laagste punt sedert oktober 1984 beland. Nog slechts 17% van de ondervraagden meende in september dat het moment geschikt was voor aanschaf van duurzame goederen.

Deze bijdrage is ontleend aan de tweewekelijkse publikatie *Beleggen met Van Lanschot*.